

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Janusz Niczyporuk (sprawozdawca)

w sprawie z protestu A.N.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 27 czerwca 2025 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

Marek Dobrowolski Oktawian Nawrot Janusz Niczyporuk

UZASADNIENIE

A.N. (dalej: „wnosząca protest” lub „skarżąca”) pismem z 16 czerwca 2025 r. wniosła do Sądu Najwyższego protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP w wyborach zarządzonych na dzień 1 czerwca 2025 r. domagając się: (1) stwierdzenia nieważności w/w wyborów w okręgu Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...]; (2) w razie potwierdzenia nieprawidłowości w innych okręgach wyborczych stwierdzenie nieważności wyborów we wszystkich okręgach w całej Polsce; (3) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom art. 248 pkt 1 k.k., polegającego na sporządzenia listy głosujących w okręgu Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] z wpisaniem nieuprawnionych, tj. wyborcy W. K., jako zameldowanego pod adresem ul. [...], [...], chociaż osoba ta nie jest pod tym adresem zameldowana; (4) prawdopodobnego dopuszczenia się przestępstwa

przeciwko wyborom, tj. art. 513 k.k. polegającego na uczestniczeniu wyborcy W.K. więcej niż jeden raz w głosowaniu w tych samych w wyborach.

Biorąc pod uwagę powyższe wnosząca protest uznała, że wskazane czyny miały wpływ na wynik głosowania i wynik wyborów, ponieważ spisy wyborców zostały nieprawidłowo sporządzone, co umożliwiałoby głosowanie tych samych osób w kilku okręgach. Wnosząca protest wniosła wobec powyższego o ponowną weryfikację spisu wyborców w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. oraz sprawdzenie, czy te same osoby widnieją na więcej niż jednym spisie wyborców na terenie całej Polski oraz czy pobrały one karty do głosowania 1 czerwca 2025 r.

Państwowa Komisja Wyborcza w odpowiedzi na protest wyborczy wniosła o pozostawienie go bez dalszego biegu.

Prokurator Generalny w odpowiedzi na protest wyborczy wyraził pogląd o pozostawieniu go bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Stosownie do art. 321 § 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r., poz. 365; dalej: „k.wyb.”), wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Przedmiotem zarzutów protestu może być 1) popełnienie przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, 2) naruszenie przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mające wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 k.wyb.).

Natomiast, zgodnie z art. 322 § 1 k.wyb., Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb. Przepis ten odsyła do treści całego art. 321 k.wyb., a zatem do wszystkich jego jednostek redakcyjnych, czyli również do § 3 określającego podstawowe warunki, którym protest wyborczy

powinien odpowiadać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2015 r., III SW 59/15). Z treści wskazanych przepisów wynika, że osoba wnosząca protest jest ponadto zobowiązana do wykazania wpływu wystąpienia naruszeń na wynik wyborów. Przedmiotem protestu wyborczego jest bowiem ważność wyboru określonej osoby, a podstawę do jej zakwestionowania mogą stanowić wyraźnie wskazane przestępstwa oraz delikty wyborcze. Ich wystąpienie musi rzutować na przebieg głosowania i ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów i być poparte konkretnymi dowodami, znanymi osobie wnoszącej protest, na których opiera ona swoje zarzuty. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb. (art. 322 § 1 k.wyb.).

Protest wyborczy wniesiony przez skarżącą spełnia wymogi formalne, formułując zarzuty oraz wskazując dowody na ich poparcie. Podniesiony przez nią zarzut, odnoszący się do umieszczenia tuż obok nazwiska jej męża Ł. D. innej osoby W. K. nie stanowi przestępstwa przeciwko wyborom, ani naruszenia przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów. Sąd Najwyższy zauważa bowiem, że samo umieszczenie wyborcy w więcej niż jednym spisie (W. K.) stanowi naruszenie art. 26 § 2 k.wyb., zgodnie z którym wyborca może być wpisany tylko do jednego spisu wyborców. Przepis ten nie dotyczy jednak głosowania ani tym bardziej ustalenia wyników głosowania czy wyników wyborów, lecz odnosi się do czynności podejmowanej jeszcze przed wyborami, a więc jego ewentualne naruszenie nie może stanowić przedmiotu protestu wyborczego. Dopiero wpisanie do spisu wyborców osoby nieuprawnionej oraz dopuszczenie jej do głosowania stanowiłoby naruszenie przepisów k.wyb., tj. art. 51 § 1.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb. orzekł, jak w sentencji postanowienia.

Zdanie odrębne do uzasadnienia złożył SSN Oktawian Nawrot.

**Uzasadnienie zdania odrębnego SSN Oktawiana Nawrota
złożonego
do UZASADNIENIA Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2025 r.,
I NSW 10386/25**

1. Zgadzam się z rozstrzygnięciem Sądu Najwyższego, który postanowieniem z 27 czerwca 2025 r. pozostawił protest A. N. bez dalszego biegu, jednakże takie orzeczenie winno zapaść z innych przyczyn niż wskazane w uzasadnieniu.

2. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że skarżąca w proteście zarzuciła naruszenie art. 513 Kodeksu karnego. Jednakże analiza treści protestu wskazuje, iż wnosząca protest zarzuciła w nim „prawdopodobne dopuszczenie się przestępstwa z art. 513 Kodeksu wyborczego”. Jednocześnie zauważyć należy, że zarzut dotyczący przestępstwa stypizowanego w art. 513 k.wyb. nie mieści się w możliwych podstawach protestu, albowiem zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Stosownie do powyższego jedynie przestępstwa przeciwko wyborom, określone w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mogą stanowić podstawę protestu wyborczego

3. Odnosnie do zarzutu dopuszczenia się przestępstwa z art. 248 pkt 1 k.k. wskazać należy, że czyn zabroniony stypizowany w tym przepisie polega na sporządzaniu listy kandydujących lub głosujących, z pominięciem uprawnionych lub wpisaniem nieuprawnionych w związku z wyborami do Sejmu, do Senatu, wyborem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborami do Parlamentu Europejskiego, wyborami organów samorządu terytorialnego lub referendum. Przyjmuje się, że jego istotą jest sfalszowanie list wyborczych poprzez nierzetelne sporządzanie list osób kandydujących lub głosujących. Skarżąca do protestu podniosła, że pod wymienionym przez nią adresem nie jest zameldowany W. K..

Okoliczność ta sama w sobie nie dowodzi jednak, że wskazana osoba była nieuprawniona do głosowania w obwodzie nr [...] w K., a zatem, że doszło do sporządzenia listy głosujących z pominięciem uprawnionych lub wpisaniem nieuprawnionych.

4. Z powyższych względów nie zgadzam się z uzasadnieniem postanowienia Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2025 r. w sprawie I NSW 10386/25.

[r.g.]